

MESTO LEVOČA

Starobylá Levoča leží na úpäti malebných Levočských vrchov, v srdci rázovitého slovenského regiónu Spiš. Najstaršie archeologické nálezy nájdené na území Levoče pochádzajú z 9. storočia. Názov mesta sa prvýkrát objavuje v listine Bellu IV. z roku 1249. Písomnosť Štefana V. z roku 1271 uvádza Levoču ako hlavné mesto Spoločenstva spišských Sasov. Mesto malo v minulosti mnoho práv a výsad. Žili tu významné šľachtické rody i osobnosti. Od roku 2009 je Levoča a dielo Majstra Pavla zapísané v Zozname svetového dedičstva UNESCO. Vstúpte teda a objavujte magickú históriu výnimočného mesta.

LEVOČA POZÝVA ... ZASTÁVKY POZNÁVACEJ TRASY

1. Košická brána a hradobný systém

Opevnenie, ktoré obopínalo mesto pochádza z prelomu 13. až 14. storočia. Bolo jedným zo znakov rozvíjajúceho sa mesta. Vyznačuje sa zložitou sústavou štyroch opevňovacích múrov a hradobnou priekopou. Múry sú spevnené baštami. Do mesta sa pôvodne vchádzalo tromi bránami. Zachovala sa len Košická a Menhardská brána. V opevnení sa nachádza ešte Poľská brána, ktorá ňou v skutočnosti nebola. Hradby sa dopĺňali a obnovovali v priebehu 16. a 17. storočia, podľa vyvíjajúcej sa vojenskej techniky. Hradobný systém dlhý 2,5 km (zachované sú 2/3 pôvodnej dĺžky) je najzachovanejší na Slovensku.

3. Chrám svätého Jakuba - Národná kultúrna pamiatka

Chrám sv. Jakuba zo 14. storočia, so svojimi 11 gotickými a renesančnými oltármi a s ďalším hodnotným interiérom, je druhým najväčším chrámom na Slovensku. Architektonický skvost zo 16. storočia, neskorogotický oltár vysoký 18,62 m, je najvyšší na svete. Oltár je zhotovený z lipového dreva v dielni Majstra Pavla z Levoče, ktorý sa dnes považuje za najväčšieho stredovekého umelca Slovenska. K ďalším pozoruhodnostiam patrí renesančný organ, baroková kazateľnica, meštianske epitafy, drevené lavice mešťanov a mnohé gotické nástenné maľby.

5. Klietka hanby

Stredoveký kovový pranier zo 16. storočia, stojaci na pevnom základe sa nachádza pri radnici. Je zdobený kovanými srdcami a ľaliami - symbolmi nevinnosti a lásky. Slúžil na trestanie žien, ktoré sa po zažatí lúčov objavili v uliciach bez sprievodu muža. Pobyt v klietke, ako trest, trval obvyčajne 24 hodín. Prvou takýmto spôsobom potrestanou ženou bola richtárova dcéra, ktorá porušila zákaz vychádzania. Dostala dvojnásobný trest, nakoľko nebola iným ženám príkladom. V klietke pobudla uväznená pre výstrahu až 48 hodín. Dnes je pranier veľkou atrakciou pre návštevníkov mesta.

7. Spillenbergov dom

Dvojpodlažná budova z obdobia gotiky a renesancie s bohatou renesančnou výzdobou patrila v 16. a 17. storočí vázanej rodine lekárov a lekárníkov. V dome istý čas bývala aj Júlia Korponayová, známa ako Levočská biela pani. Legenda hovorí, že v období stavovských povstaní, keď Levoču obliehala cisárska armáda, Júlia z lásky ku veliteľovi nepriateľského vojska, Štefanovi Andrásymu, zradila mesto a vpustila doň tajne cisárskych vojakov, za čo bola aj popravená. Jej príbeh sa stal námetom pre slávny román maďarského spisovateľa Móra Jókaiho.

9. Máriássyho dom

Zvláštny portál Máriássyho domu pripomína orientálny štýl. Renesančný dom s arkádami je typický pre Levoču. Meno Máriássy vôbec nie je odvodené od známej kartovej hry. Jeho nositeľmi boli príslušníci jednej z vetiev popredného spišského šľachtického rodu, ktorý vlastnil v minulosti mnohé obce na Spiši, Šariši, Gemeri, ba i v okolí Pešti. Ján Máriássy bol prvým šľachticom, ktorému mesto povolilo v roku 1654 kúpiť si dom v Levoči. Šľachta nebola v stredovekej Levoči dovtedy zastúpená. Vtedajšie predpisy neumožňovali šľachticom byť vlastníkami nehnuteľností v meste.

11. Secesná budova gymnázia

V majestátnej budove sa nachádza Gymnázium Janka Francisciho - Rimavského, pomenované po slovenskom národnom buditeľovi, študujúcom na miestnom Evanjelickom lýceu. Školstvo v Levoči bolo v minulosti na veľmi vysokej úrovni. V 15. storočí bola v meste založená prvá stredná škola. Rektor školy Ján Mylius zostavil v roku 1589 jej študijný poriadok, patriaci k najlepším v tej dobe. V tunajšom školstve pôsobil aj Leonard Cox, prvý vychovávateľ anglického kráľa Henricha VIII. a v rokoch 1746-1747 taktiež matematik, vynálezca a astronóm svetového významu - Maximilián Hell.

2. Dom Majstra Pavla

Fasáda Domu Majstra Pavla púta pozornosť motívom mušle. Tu, v jednej z expozícií Spišského múzea, je možnosť sa dozvedieť kto bol Majster Pavol z Levoče, ako žil a tvoril autor najvyššieho gotického krídlového oltára na svete. Cez jeho najzaujímavejšie diela vstúpi návštevník múzea do doby neskorého stredoveku, odchádzajúcej gotiky i nástupu renesancie. Fotodokumentálny materiál a priestory samotné približujú osudy talentovaného rezbára, ktorého skvosty umenia v podobe vznešených sóch či oltárnych architektur, plných umu a citu, obdivuje v chrámoch Slovenska celý svet.

4. Levočská radnica

Radnica s pôsobivými renesančnými arkádami bola pôvodne stavaná v gotickom slohu. Fasádu zdobia maľby, predstavujúce symboly občianskych cností - striedmosť, opatnosť, udatnosť, trpezlivosť a spravodlivosť. V minulosti bola sídlom mestskej rady. Dnes je expozíciou Spišského múzea. Okrem iných zaujímavostí sa v interiéri nachádza vzácny luster - dar od Márie Terézie, richtárska palica, ktorou richtár trestal tých, ktorí mu neprekázali patričnú úctu, obraz Levočskej bielej panej a kúsok z jej šiat, dereš, na ktorom najvyšší trest bol 30 palíc, či koleso na lámanie rebier.

6. Evanjelický kostol

Kostol s kupolovitou strechou v tvare gréckeho kríža je postavený v rokoch 1825 - 1837. K jeho interiérovým vzácnostiam patrí oltárny obraz predstavujúci Krista kráčajúceho po mori od levočského maliara Jozefa Czauzezika, barokový drevený a kovaný kríž a lavice so štítkami veriacich, ktorí v nich sedeli. O bohatej hudobnej histórii mesta svedčí vzácny barokový organ z roku 1697, vzácne historické tympany a pre dejiny hudby zvlášť hodnotná historická knižnica a v nej okrem iných vzácných kníh, aj rukopisné noty najstaršej barokovej hudby domácich skladateľov.

8. Krupekov dom

Krásne zdobená fasáda domu naznačuje, že jej majiteľ bol jedným z najbohatších mešťanov mesta. Predstavuje iluzívnu renesančnú architektúru s bohatým kvádrovaním. Nad portálom sa nachádza erb Krupekovcov a na poschodí, medzi oknami, sú výjavy zobrazujúce svätého Šebastiána, Metterciu a svätého Krištofa. Šebastián Krupek sa v Levoči usadil v prvej polovici 16. storočia. Patril k významným krakovským kupcom, ktorí obchodovali s rudou. V Levoči viedol ich expozitúru pre obchod s Uhorskom.

10. Hainov dom

Dom vlastnil v 17. storočí levočský kronikár Gašpar Hain, ktorý ho daroval evanjelickej cirkvi. Vzniklo tu slávne levočské evanjelické lýceum, ktoré sa preslávilo hlavne za čias, keď v ňom po roku 1844 študovali žiaci Ľudovíta Štúra - významného predstaviteľa slovenského národa. V tomto lýceu sa v 19. storočí prvýkrát spievala Hymna Slovenskej republiky "Nad Tatrou sa blýska". Dnes je budova expozíciou Spišského múzea a predstavuje ukážku vývoja sochárskej a maliarskej tvorby, ako aj vývoj umeleckých remesiel na Spiši. Interiér zdobia nástenné maľby a nádherný renesančný portál.

12. Starý kostol minoritov - Čierny kostol

Z gotického interiéru sa zachovala Madona a nástenné maľby zo 14. a 15. storočia. Oltáre i ostatné zariadenie kostola je barokové. V budove kláštora sa nachádza arkádová krížová chodba, jediná svojho druhu na Slovensku, s rajským dvorom a fragmentmi freskovej výzdoby. V noci, v okolí kostola počuť občas šuchot kožených sandálov zahaleného mnicha bez hlavy, ktorého duch ešte stále stráži miesto, kde voľakedy stála stará studňa, dôležitá pre Levočanov. Jeho telo, oddelené od hlavy sa našlo pri archeologických nálezoch v niekdajšom kláštore. Pri kostole sa nachádza Poľská brána.

1. Košická brána a hradobný systém	7. Spillenbergov dom
2. Dom Majstra Pavla	8. Krupekov dom
3. Chrám svätého Jakuba - Národná kultúrna pamiatka	9. Máriássyho dom
4. Levočská radnica	10. Hainov dom
5. Klietka hanby	11. Secesná budova gymnázia
6. Evanjelický kostol	12. Starý kostol minoritov - Čierny kostol

AIČES

Informačná kancelária mesta Levoča, Námestie Majstra Pavla 58, 054 01 Levoča
 Tel.: +421(0)53/4513763, +421(0)53/16188, E-mail: ikle@levoca.sk, www.levoca.sk